

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان :

**مقایسه فراوانی شیردهی انحصاری و عوامل مرتبط با آن در مادران با و بدون
تجربه شیردهی در بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی تهران در
سال ۱۴۰۰**

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته مامایی

نگارنده:

مهديه کریمی

استاد راهنما:

دکتر شیرین شهبازی صیقلده

استاد مشاور:

دکتر عباس حبیب الهی

استاد مشاور آمار:

شیما حقانی

۱۴۰۰

چکیده فارسی

زمینه و هدف: سازمان بهداشت جهانی، همواره شیردهی انحصاری را به عنوان بهترین منبع تغذیه شیرخوار پیشنهاد می کند. نظر به اهمیت این رویداد در سلامت مادر و کودک و نقش عوامل موثر مطالعه حاضر با هدف تعیین و مقایسه فراوانی شیردهی انحصاری و عوامل مرتبط با آن در مادران با و بدون تجربه شیردهی در بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۴۰۰ انجام شد.

مواد و روش ها: این مطالعه کوهورت آینده نگر بر روی ۲۷۹ مادر زایمان کرده و بستری در بخش پس از زایمان ۶ بیمارستان تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی تهران با نمونه گیری تصادفی طبقه ای ساده انجام شد. پرسشنامه های دموگرافیک، آگاهی، نگرش تغذیه نوزاد آيووا و پرسشنامه مقیاس کوتاه خودکارآمدی شیردهی در بیمارستان و قبل از زمان ترخیص تکمیل شدند. سپس در ۴۲ روز پس از زایمان پرسشنامه مقیاس تجربه مشکلات شیردهی از طریق فضای مجازی تکمیل شد. همچنین قبل از زمان ترخیص و ۴۲ روز و ۴ ماه پس از زایمان فراوانی شیردهی انحصاری بررسی شد. داده ها از طریق آزمون های آماری کای دو و تی تست با سطح معناداری $p < 0.05$ و با نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: از میان عوامل دموگرافیک بررسی شده سن مادران ($p < 0.001$)، وضعیت اشتغال ($p = 0.047$)، قومیت ($p = 0.025$)، تعداد زایمان ($p < 0.001$) و وزن هنگام تولد نوزاد ($p = 0.001$) در دو گروه مادران با و بدون تجربه ی شیردهی تفاوت معنادار آماری داشتند. فراوانی شیردهی انحصاری در مادران با تجربه شیردهی قبل از زمان ترخیص، ۴۲ روز پس از زایمان و ۴ ماه پس از زایمان به ترتیب ۹۷/۲ درصد، ۷۹/۷ درصد، ۷۴/۸ درصد و همچنین در مادران بدون تجربه شیردهی به ترتیب ۹۴/۹ درصد، ۶۷/۶ درصد، ۵۱/۵ درصد بود. فراوانی شیردهی انحصاری قبل از زمان ترخیص در دو گروه تفاوت معنادار آماری نداشت ($p = 0.313$) اما در ۴۲ روز ($p = 0.039$) و ۴ ماه ($p = 0.001$) پس از زایمان تفاوت معنادار آماری داشت به طوریکه در مادران با تجربه ی شیردهی بیشتر از مادران بدون تجربه ی شیردهی بود. در دو گروه مادران با و بدون تجربه شیردهی به ترتیب میانگین و انحراف معیار نمره آگاهی (10.46 ± 2.29 و 9.10 ± 2.25)، نگرش (61.56 ± 5.57) و خودکارآمدی شیردهی (52.43 ± 7.35 و 45.32 ± 7.41) و مشکلات شیردهی (28.64 ± 6.74) و همچنین در گروه مادران بدون تجربه شیردهی، غیر از نگرش ($p > 0.05$) سایر متغیر ها یعنی آگاهی، خودکارآمدی و مشکلات شیردهی با شیردهی انحصاری ارتباط آماری معناداری داشتند ($p < 0.05$) اما در گروه مادران با تجربه شیردهی، ارتباطی بین نمره آگاهی، نگرش، خودکارآمدی و مشکلات شیردهی با شیردهی انحصاری مشاهده نشد ($p > 0.05$).

نتیجه گیری: تجربه شیردهی به عنوان یک عامل مرتبط با شیردهی انحصاری می باشد و نتایج ضرورت برنامه ریزی مداخله ای جهت ارتقا آگاهی، نگرش، خودکارآمدی و حل مشکلات شیردهی مخصوصا در مادران بدون تجربه قبلی شیردهی را مطرح می کند تا بتوان رفتار شیردهی مادران را ارتقا داد.

واژه های کلیدی: تجربه شیردهی، تغذیه انحصاری با شیر مادر، آگاهی، نگرش، خودکارآمدی، مشکلات شیردهی

**Tehran University of Medical Sciences
School of Nursing and midwifery**

Title:

**Comparison of exclusive breastfeeding and its related
factors in mothers with and without breastfeeding
experience in hospitals affiliated to Tehran University of
Medical Sciences in 2021**

**A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Master of science (Msc)
Degree**

**In
midwifery**

**By
Mahdieh Karimi**

**Supervisor:
Dr. Shirin Shahbazi Sighaldehy**

2022

Abstract

Introduction and Objective: The World Health Organization has always recommended exclusive breastfeeding as the best source of infant nutrition. Due to the importance of this event in maternal and child health and the role of effective factors, the present study was conducted to determine and compare the frequency of exclusive breastfeeding and its related factors in mothers with and without breastfeeding experience in educational hospitals of Tehran University of Medical Sciences in 2021.

Materials and Methods: This prospective cohort study was performed on 279 mothers admitted to the postpartum ward of educational hospitals affiliated to Tehran University of Medical Sciences by simple stratified random sampling. Demographic questionnaire, Researcher-made questionnaire on breastfeeding awareness, Iowa Infant Feeding Attitude Scale (IIFAS) and Breastfeeding Self-Efficacy Short-Form Scale (BSES-SF) were completed in the hospital. Then, in 42 days after delivery, Breastfeeding Experience Scale (BES), about breastfeeding difficulties, was completed through cyberspace. Also, the frequency of exclusive breastfeeding was assessed before discharge, 42 days and 4 months after delivery. Data were analyzed by chi-square and t-test with a significance level of $p < 0.05$ and SPSS software version 16.

Results: There was a statistically significant difference between the two groups of mothers with and without breastfeeding experience in case of demographic factors including maternal age ($p < 0.001$), employment status ($p = 0.047$), ethnicity ($p = 0.025$), number of deliveries ($p < 0.001$) and birth weight ($P = 0.001$). Frequency of exclusive breastfeeding before discharge was not statistically significant in the two groups ($p = 0.313$) but there was a statistically significant difference in 42 days ($p = 0.039$) and 4 months ($p = 0.001$) after delivery, so that in mothers with the experience of breastfeeding, frequency of exclusive breastfeeding was more than mothers without the experience of breastfeeding. In mothers with breastfeeding experience, knowledge score (10.46 ± 2.29 vs. $9. \pm 2.25$), attitude (61.56 ± 5.57 vs. 55.49 ± 6.12) and breastfeeding self-efficacy (52.43 ± 7.35 vs. 45.32 ± 7.41) were higher but the score of breastfeeding difficulties (28.64 ± 6.74 vs. 36.38 ± 9.91) was less and these differences were statistically significant.

When, in the group of mothers with breastfeeding experience, we compared mothers who had exclusive breastfeeding with mothers who did not have exclusive breastfeeding, we found that in mothers without breastfeeding experience, except attitude ($p > 0/05$), other variables including knowledge, self-efficacy and breastfeeding difficulties, had a statistically significant relationship with exclusive breastfeeding ($p < 0/05$) but in the group of mothers with previous breastfeeding experience, no correlation was found between knowledge score, attitude, self-efficacy and breastfeeding difficulties with exclusive breastfeeding ($p > 0/05$).

Conclusion: Breastfeeding experience is a factor related to exclusive breastfeeding and the results suggest the need for intervention planning to improve knowledge, attitude, self-efficacy and solving breastfeeding difficulties, especially in mothers without previous breastfeeding experience in order to improve the breastfeeding behavior.

Keywords: Breastfeeding experience, Exclusive breastfeeding, Knowledge, Attitude, Self-efficacy, Breastfeeding difficulties